

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; helyesírást minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, Erzsébetvár, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési felhívás.

a

„Székely Hirlap”

politikai, társadalmi és a maros-vásárhelyi

„Jogász-Egylet” közlönye.

1874. évi második félévi folyamára.

Előfizetési díj:

Jul.—decz. hat óra 3 frt — kr.

Jul.—sept. három óra 1 „ 50 „

Az előfizetési pénzeket kérjük postautalvánnyal Maros-Vásárhelyre az ev. ref. főtanodai könyvnyomdába, a „Székely Hirlap” kiadóhivatalának küldeni.

A lap kiadását f. évi július 1-én kezdve, helyi ref. főtanodai könyvnyomdász Imreh Sándor vette át, kihez az előfizetési pénzekon kívül a felszólamlások és a lapba beiktatandó hirdetmények is küldendők.

M.-Vásárhely, 1874. jul. 31-én.

Emlékezhettek olvasóink, hogy az új megye területi felosztás kérdése csak nem rég mennyire foglalkoztatott mindnyájunkat, s hogy a volt Szlávi-kormány mennyire ragaszkodott ez eszméhez, mit még ezen saison alatt keresztül kívánt vinni az országgyűlésen.

A közbejött kormányváltozás azonban keresztet vont egyebek között a tervezett javaslatra is, s Szapári belügyminiszter úr jónak látta később szűkebb enquettek előtt szellőztetni e kétségen kívül igen fontos s állami életünkbe is mélyen beható kérdést.

Értesültünk annak idejében az enquettek tanácskozásai felől is, s némi megnyugvást leltünk abban, hogy az erdélyi s főképp székely képviselők kellő érdekeltiséget tanúsítottak a megyerendezési javaslat iránt.

Ezóta a dolog csendesen alszik, képviselőink csakhamar hazatérnek, s lesz időnk a pár heti szünet alatt komolyan gondolkodni e kérdés fölött, melynek, úgy hisszük, még a jövő perioduson meg kell oldatnia.

Jól emlékszünk, az előleges értekezleten reánk erdélyiekre nézve több oldalról abban történt megállapodás s azon nézet nyert kifejezést, miként a miniszteri javaslatban az új megyék beosztásánál javasolt alap, t. i. hogy az új törvényhatóságok az államadónak legfőlebb 15%-ból fedezhessék belkiadásait, ösz-

szeférhetlen nehézségekkel járna, s ezen alap szerint vagy a megyék túlnagyok lennének, vagy pedig igen sok helyütt az államnak kellene pótolnia az esetleges hiányt.

Azon alkalommal gátolva voltunk e feletti általános nézeteinket elmondhatni, s csak is a javaslat azon része ellen szólottunk, mely városunkat a megyék székhelyei közül merőben kifelejtette.

Az értekezleten a javaslatnak általunk méltán neheztelt fennebbi része merőben elejtetvén, csaknem uni sono történt a megállapodás, miként M.-Vásárhely ugy népességi, mint culturalis, centralis és történelmi szempontból érdemes arra, hogy egy alkotandó megyének székhelye legyen.

Ezúttal tehát csak általánosságban vetünk pár pillantást, nem annyira ugyan a miniszteri javaslat, mint az enquetteken minket erdélyieket érdeklőleg történt megállapodásokra.

Hogy a javaslatban fölvetett s a megyék jövedelmeire épített felosztási alap egyrésztől, hol a népesség ritkább — nagyobb; ott pedig, hol a népesség tömöttebb, annál aránytalanul kisebb területű megyét állítna elő, ez kétséget nem szenved; de, másfelől az is bizonyos, hogy ha más tekintetek, például: geographiai helyzet, közlekedési vonalak, traditionalis mult s némely megyék jogosultnak hitt különállási törekvése lenne az irányadó, ez esetben azon másik alternatíva állana elő, hogy sok megye a belkormányzat költségeit hordozni nem lévén képes, állami segílyt lenne kénytelen igénybe venni.

Ezen utóbbi szempont, t. i. hogy az állam pótolja a hiányt, első tekintetre nem tűnik ugyan föl annyira veszélyesnek, főleg azon megyék szempontjából, melyek ily segílyre lennének szorulva, hisz helyettük az állam fizetné a deficitet; mindazáltal a kérdésnek ilyszerű megoldását mi az önkormányzat alapelveire nézve látjuk veszélyesnek, mivel az önadóztatási jog s egyszersmind kötelesség legalább is annyira fontos tényezője az önkormányzatnak, mint a tisztviselők szabad választása; de másfelől ezen mód az állambudgetet is terhelné s egyes megyéken igazságtalanságot követne el.

A localis administratiónak államunk egész területén való egyenlősítése nem kívánatos, de nem is igazságos.

Azon axioma pedig, hogy az administratio állami functio, kétség kívül igaz — egy bizonyos pontig, a nélkülözhetlen szükségek fedezéséig — de a tervben lévő felosztásra, melyszerint egész Erdélyből 9—10 megye telnék ki, nem vélnők alkalmazandónak, s az önadóztatás elvének szigorú keresztülvitelét lehetségesnek tartjuk, habár az alapul vett állami adó 15 százalékan túl is kellene menni; de ezen látszólag könnyelmű gazdálkodás és kiadási többlet fedezésére bátrak va-

gyunk a községi törvény részbeni módosítását javaslatba hozni.

Nálunk ugyanis legtöbb községben ólomsúlylyal nehezedik a községi rovatál az adózók vállaira, a nélkül, hogy annak megfelelő javulást észlelhetnénk az új községi szervezet óta; ezen terüh az államadónak 25—30 százaléka körül forog; sőt van község, hol 50, sőt több százalékot is meghalad.

Az egész ország közhangulata a direct adók emelése ellen szól, az adókat tehát most emelni czélszerűtlen, de elviselhetetlen is; a megyei kebli adó pedig, ha az eddigi quotát meghaladja, szintén ellenszenvet szül.

A tervezett országos megyerendezés tervelői, kik az önkormányzatnak tartós és termékeny alapját akarják letenni, szükséges, hogy e tényekről komolyan gondolkozzanak s vegyék tekintetbe korlátolt fináncziális helyzetünket is, s ne rakjanak több költséget a nép vállaira, mint a mennyi azon most van, s a minél többet már el nem bír.

Az adók és községi terhek súlyosbitása sokak által vallott azon elven alapszik, hogy javított fizetés mellett, qualificáltabb egyéneket kapunk a közszolgálatra.

E föltevés azonban a községi téren eddigelő aligha igazolta magát, s nagyobb részt ugyanazon egyének foglalták el a tisztviselői állásokat, kik a megfelelő kötelességeket eddig is teljesítették s meg valának elégedve a szokásos helyi fizetéssel, mi t. i. addig volt, mielőtt a törvényhozás a fizetések minimumát megszabta.

Véleményünk tehát oda megy, hogy a nálunk alakítandó új megyék területi kikerekítése és egyesítése alkalmával magasabb érdekek szemeltartása kívánatos és lehetséges is fináncziális utóhatás nélkül azon esetben: ha a törvényhozás hajlandó az erdélyi megyék autonomiáját oda kiterjeszteni, hogy a községi tisztviselők helyenként talán fölösleges száma reducáltassék, s hogy ne az állam, hanem helyenként maguk az alkotandó új megyék szabhassák meg községenként tisztviselőik fizetésének minimumát.

A mint értesülünk, több a maros-vásárhelyi kir. tábla területén szervezett kir. törv.-szék és járásbíróság körrendeletileg útasított, hogy mindaddig, míg az átvett hátralékos bűnügyek teljesen elintézve nem lesznek — törvényes hatáskörének teljesen hatályával működjék oda, hogy a mennyiben még mindig volna hátralékok, azok mielőbb elintéztessenek s a bűntettek gyors megfenyítésére mulhatlan szükséges rendes ügyfolyam helyreállíttassék.

Minthogy a kir. bíróságok és ügyészségek által a hivatalos távsürgönyök még mindig hitelre adatnak föl, és minthogy ily eljárás által ok nélkül fölösleges és terhes munka okozatik: az 1872. évi 33668, valamint az 1873. évi 18202. számú körrendeletek kapcsán fölhiattak a királyi törvényszékek elnökei és az

ügyeszségek vezetői, hogy távsürgönyökért járó díj ből, a földadás alkalmával fizessék ki, mert egyúttal irdai hivatalok által intézkedés történt, hogy a távhitelre távsürgönyök el ne fogadtassanak.

A képviselőház — úgy halljuk — kedden tartja utolsó ülését, s azután csak izenetek átvitele s szentesített törvezzkek kihirdetése végett fognak rövid ülések tartatni.

A választási törvény szentesítésének kihirdetése napján a jelen ülésszak királyi leirat által fog bezártni, s mint halljuk, az új ülésszak okt. 20-án nyitattik meg.

Országgyűlés.

Julius 26-kán napirenden van a választó törvényjavaslat 13-ik §-ának tárgyalása.

Napirend előtt elnök benyújtja Marosszék kérvényét a távol levő képviselők elleni intézkedés tárgyában, melyet annak fölterjesztése alkalmával egész terjedelmében közöltünk olvasóinkkal; e kérvény az illető bizottsághoz utasított.

A 13-ik szakasz tárgyalásánál Tisza K. helyesli azon véleményt, hogy a hivatalnokok ne legyenek képviselőknek választhatók hivatalos működésük terén, hacsak a választás előtt három hónappal le nem köszönnek; e vélemény azonban nagy többséggel csakhamar elejtettet; ugyane szakaszt érdeklőleg Molnár Antal egy külön indítványt nyújt be, melyszerint, ha egy képviselő mandatumának lejártá előtt büntény miatt elítéltetik, vagy jogérvényes bírói ítélet által szavazási jogától megfosztatik, vagy csőd alá kerül, képviselői állásáról lemondottnak tekintessék ez indítvány, ugyszintén Horváth Gyulának az iránti módosítványa, hogy e szakaszból a politikai büntényesek kihagyassanak, elvettették.

Julius 27-én szokatlan gyorsasággal haladt a választó törvényjavaslat tárgyalása, ezen ülésben 20. §-on esett át a ház, a 23-ik §-nál Irányi módosítványt adott be, ki e §-nak, mint fölöslegesnek kihagyását indítványozza; Máday Sándor a nemzetiségi törvényt veszi kiindulási pontul, s épen ez okból kívánja e §. fölvetését, Wächter Máday beszédére replikáz, beszédén

nagyon érzett a nemzetiségi iz. Szapáry Gyula belügyminiszter nem tartja e §-t a nemzetiségi törvényvel ellenkezőnek; Tisza Kálmán szintén e §. kihagyása mellett véleményez, mire a ház 67 szóval 66 ellenében elfogadja Irányi javaslatát.

Julius 28. A választó törvényjavaslat tárgyalása nem várt gyorsasággal halad előre; tegnap már a törvényjavaslatnak egy negyede elvégzetett s ma már a felénél is jóval túl van a ház. Vita alig is fordult elő, csak néhány szakasznál kísérelte meg néhány baloldali, részint kisebb, részint nagyobb jelentőségű módosítványával a szerencsét; de a ház többsége a központi bizottság szerkezetét fogadta el a legtöbb helyen.

A tárgyalás gyors menete némileg a 76-ik szakasznál akadt meg, mely a nyilvános szavazás kötelező voltát mondja ki, míg ezzel szemben a baloldali szónokok, Tisza Kálmán kivételével, a titkos szavazás mellett szóltak. A vita még e pont fölött folytattni fog a 29-ki ülésen, mely újra 10 órakor kezdődik.

Jogi szemle.

Egy elvi jelentőségű döntvény.

(Folytatása és vége)

Távol legyen tőlünk ama gondolat, mintha a gyakorlati élet minden fölmerülő eseteire alkalmazható precíz törvény alkotását lehetségesnek tartanók; ez a folyton megújuló alakban jelenkező esetek végzetlensége miatt képtelenség; de hogy az 1868. évi LIV. t. cz. jelen szerkezetében sok ellenmondást, nagymérvű hiányokat foglal magában: azt kénytelenek vagyunk naponta érezni; az kiapadhatatlan forrását képezi a jogos panasznak.

A semmitőszék, hogy kettő vágja a csomót, a 113. §. értelmében hozott megszüntető végzést feloldja, s a bíróságot „további törvényszerű eljárásra” utasítja.

Ezen döntvény indoklása helyes és törvényes alapon nyugszik, mert a t. r. t. s. 113. §. alapján a per megszüntetendő csakugyan nem volt.

De hát melyik az a „további törvényszerű eljárás,” melyre a bíróság utasítva lett?

Ez egy „ibis-redibis” szerű utasítás, melynek megoldása aztán a bíróság bölcs belátására bízott.

Vagy talán ama legfelsőbb utasítás intenciója, az ügy érdemi elintézésére van irányozva?

Az képtelenség! az ellenkezik az abszolút igazság fogalmával, mert hiszen akkor az ügy érdemi eldöntésében az egyik peresfél, kit ugyanazon mulasztási hiba terhel, ellenfele jogsérelmére tetemes előnyben részesülne.

És most reproducalva az előzményeket, kétségtelenül áll, hogy mindkét peresfelet mulasztási hiba terheli.

Ugyanis a t. r. t. s. 131. §. világos és összefüggésben is határozott szavakban szabja meg, hogy a peresfelek képviselői „a keresetlevél után következő periratok beadása és átvétele, s illetőleg a halasztások előterjesztése végett mindenkor a pertárban tartoznak megjelenni.”

A t. r. t. s. idézett cikkelye szoros értelmében tehát nemcsak a periratot beadó, de az azt átvéő fél is tartozik mindenkor megjelenni.

A közölt esetben azonban a peresfelek igyike sem jelent meg a kitűzött napon, mi által egy oly cselekmény lett elmulasztva, melyet a t. r. t. s. 131. §. különben határozottan megszab.

Melyik peresfelet terhelheti most már a mulasztásból eredhető joghátrány?

Van-e joga felperesnek a mulasztott cselekmény után 11 hónappal későbbben megjelenve, ítélet alá terjesztést kérni?

E kérdésre minden habozás nélkül kimondhatjuk, hogy nincsen.

Ezen állításunk támogatására ismételve hivatkozunk a t. r. t. s. 131. §-ra, mely a kitűzött határnapon megjelenést a periratot átvéő félnek is kötelezőségévé teszi.

Ha tehát felperes az ellenirat beadására kitűzött határnapon megjelenik, alperes ellenben perirata beadásával kimarad: igenis, akkor jogos és perrendszerű az ügynek a t. r. t. s. 111. §. alapján leendő ítélet aláterjesztését kérni; s ily alakjában az eljárás teljesen correct és kifogástalan.

De nem illeti meg felperest az ítélet alá terjesztés iránti jog azon esetben, ha azt a kitűzött határidőben nem gyakorolja, s annál későbbé pedig 11 hónap lefolyása után.

Nem is rendelkezik a törv. rendtartás arról, hogy az egyik fél a perirat átvételére a kitűzött határnapon túl is megjelenhetik: de épen ezzel ellenkezőleg a 131. §-ban a megjelenést kötelezőségévé teszi, miből önként következik, hogy a megjelent peresfél a meg nem jelenővel szemben a t. r. t. s. 111. §. értelmében leendő ítélet alá terjesztés iránti jogát csak is a kitűzött határidőben gyakorolhatja, de azontul nem.

De mi alapján tévesnek tarjuk ama nézetet is, mintha az ügy statuo mindaddig függésben hagyandó, míg a peresfelek, vagy azok egyike a pertárban bármikor megjelenve, az eljárás megszakadt fonalát ismét fölveheti.

TÁRCZA.

A PÁRBÁJ TÖRTÉNETE.

— Jogtörténelmi vázlat. —

— GREIF FLÓRIAN után. —

— A napl események krónikájában a párbaj még mindig nevezetes szerepet játszik, s még folytonosan olvasunk a párbaj által előidéztet halálesetekről, habár a törvény szigorúan tiltja és különösen újabb időben szóval és tollal sokat küzdöttek ellene. Az ily szívósság oka egyrészt a becsület és elégtételről mélyen gyökerezett és azért nehezen kiirtható hálfogalmak- és elítélletekben áll; másfelől azon igazságban, hogy a törvényes elégtétel a becsületében megsértettnek a sértőfél tiszteletét nem képes megszerezni.

A párbaj minden időben a miveltségüket hangoztató magasabb körökben volt otthonos és e körre is szorított; a nép alsóbb rétegeinél ritkán, csaknem soha sem fordult elő. Ez azon nézetből magyarázható ki és abból is eredett, hogy a társadalom magasabb rangú körei, mint a miveltség képviselői, a nép alárendelt osztályaival szemben egy különös állástiszteletet vettek igénybe és mindenki, a ki kitüntetett rendhez tartozott, köteles volt rangtársai egész becsülését testénél és életénél többnek tartani. Ha tehát valaki becsületében megsértetett, úgy köteles volt elégtételt venni és magát tisztára mosni. Hogy ez utóbbi egy párbaj által elérhető lenne, azt a mai előhaladott korban sokan kétségbe vonnák. Hanem akkor hamar elhitték, sőt kétségtelennek tartották, és így honosult meg ama téves nézet, hogy a ki egy párbajra-kihívást visszaütasít, annak a magasabb

becsületről nincs fogalma és így rangtársainak tiszteletére érdemtelen lenne.

Nem lehet ezúttal földadatunk a párbajnak s a fenni téves nézeteknek ma már jogtalanságát és helytelenségét bizonygatni, megtették azt már előttünk sokan, s ha a cikk végén egy-két szavunk lesz is e tárgyban, mindenesetre előbb — fölvetett tárgyunkhoz képest — a párbaj előállításának történetét és további fejlődését egész a jelen korig kívánjuk, legalább szűk keretben, olvasóinknak bemutatni. E végből kissé messzi visszamenve, a régi germanokhoz kell betérnünk, mert jogintézményeikben kereshetjük és találjuk a modern párbaj gyökereit.

Utóbbi alatt az istenítéleteket értjük, mit a középkorbeliek törvényszék előtt az igazság és igazságtalanság megtudására használtak. Abban állottak, miszerint a civakodó felek, egy pap személyében, bizonyos veszélyeknek kellett magukat kitegyék, melyeket Isten segélye nélkül senki sem tudott kiállani, s melyben — tévelygő hitük szerint — a felsőbb hatalmak nyilatkoztak, melyeknek van igaza; az ártatlant: természet fölötti módon erősítve; a bűnöst, ha mindjárt testileg erős és gyakorlott lenne is: gyengévé téve, a mi persze, hogy másképp történt és a véletlen sok ártatlant ítél el és bűnöst mentett fel; mert a ki a próbánál sérülést szenvedett, arról föl-tételezték, hogy bűnös, nincs igaza, ha különben semmi egyéb bizonyíték nem lenne is, míg ha a próbát sérülés nélkül kiállotta: ártatlannak nyilvánították, habár különben kétséges lett volna is az.

Az istenítéleteknek különféle nemei voltak: így a szenteltfalat és vacsora próbái, a vízpróba, a kereszt-törvényszék, gyászpadli jog és a törvényszéki párbaj. Utóbbi, melyben — hitünk szerint — a legyőzött volt a vétkes, képezi alapját a mostan is divatozó párbajuak.

A szenteltfalat próbája abban állott, miszerint a vádlottnak egy darab kenyeret, vagy sajtot, különféle átkok és az isteni bíró felhívása mellett szájába tettek és vizsgálták; vajjon az illető erőltetés nélkül nyel-e le és testére nem hat-e kártékonyan?

A szent vacsora próbája, különösen a papoknál használtatott, az előbbihez hasonló volt és azt hitták, hogy az Isten a bűnösfelet évés után rögtön halállal bünteti. Mindkét esetre — mérgezés következtében — példák fordulhattak elő.

A vízpróbánál a bűntényvel vádlott gyűrűt, vagy követ egy üst forró vízből kellett, hogy kivessen. Sőt nem ritkán előfordult az is, hogy lábait, kezét leköntözve, folyóvízbe dobták. Ha a vádlott nem merült el, úgy egészen ártatlannak nyilvánították; ha pedig elmerült, úgy bűnösnek tartották és elítélték. Ez utóbbi veszélyes próba leginkább boszorkánysággal gyanúsított asszonyokra, tehát — már mai fogalmaink szerint — teljesen ártatlanokra nézve használtatott — „rég jó időkben!”

A tűzet is használták, hogy hatása által a vádlott ártatlan-, vagy nem ártatlanságát megtudhassák. Ez pedig, vagy egy darab izzó vasat kellett bizonyos távolsáig vinnie, vagy meztelen lábbal izzó széken futnia, vagy megolajozott inggel lángokon átszöknie. Ha elég ügyes és gyakorlott volt a tűz sérthetőségét kikerülve, fölmentetett; ha pedig igazságának tudatában a véletlelre bízta magát és a tűz által megsebesített, bűnössé vált és elítéltetett.

(Folytatása köv.)

Ezen nézet szerfölött ingadozó jogelveken alapszik, nem képzelünk hozzá támogató erőt, — de képtelenség is, és ellenkezik az igazságszolgáltatás elveivel az, ha egy eselekmény sehogy sem menthető, közös és joghátrány-nyal egybekötött mulasztásból egyik peresfélnek alkalom nyújtatnék az alaki törvény hiányait a másik peresfél ellenében saját előnyére kizsákmányolni; s már csak ez alapján is teljességgel nem tarthatjuk jogosultnak a perügy érdemi eldöntését sem.

Az elmondottak után önként fölmerül ama kérdés: minő elintézés alá tartozik tehát a fennebb közlött eset?

Felelet gyanánt reá mutatunk törvénykezési rendtartásunk ez alkalommal jelzett hiányára, melynek kiegészítésére törvényhozásunk van hivatva; mert különben maholnap odajutunk az „elvi jelentőségű határozatok“-kal, hogy felkiáltunk a népies szólammal: „adtál uram esőt, de nincs köszönet benne“

MAROS-VÁSÁRHELY, 1874. július 29.

Tisztelt szerkesztő úr!

A városban akkora sensatiót keltett koronkai Józsa Mihályra vonatkozó azon hír, mintha nevezett ezeltől néhány évvel Csernik Sándor elítélt fogoly és neje által meggyilkoltatott, s így azon emésztő-gödörbe dobott volna, mely felett azután házat épített: a mende-mondák folytán szorgosan keresztültvitt törvényszéki nyomozat szerint, merőben valótlannak bizonyult.

Az állítólag meggyilkolt Józsa Mihály friss egészségben van s Mező-Bándon leányánál tartózkodik, mint az a mező-bándi kir. járásbírósg által felvett kihallgatási jegyzőkönyvből kitűnik.

Igaz, hogy nevezett egyén nem rég került haza, de miután pénze elfogyott, mégis csak hazajött, s elég jókor arra, hogy meggyilkoltatása gyanújért azon épület, mely állítólag megölt hullája fölött emeltetett, le ne romboltassék.

Jelen ügyben a törvényszék lassu eljárása ok nélkül gáncsoltatott, mert a törvényszék a hír keletkezése tudomására jötté után a legstírgősebben vitte a nyomozatot; habár ezzel meg nem elégedve, morális kényszerrel igyekeztek arra hatni, hogy a kérdéses épület azonnal leromboltassék, a nélkül, hogy a vizsgálóbíró előtt bár egy tanu is ki tudta volna mutatni ama helyet, hol állítólag a meggyilkolt elásatott; s a nélkül, hogy bár egy tanu is lett volna olyan, ki maga tudomása s nem másról lett hallomása szerint tudott volna ez úgyről.

A bíró állása kényes, s felelősséggel tartozik állásából kifolyólag a feleknek okozott károkért; mi történt volna tehát, ha jelen esetben a vizsgálóbíró a kérdéses épületet leromboltatta volna pusztá mende-mondákra, kellő bizonyíték hiányában? az, hogy a bírónak a lerombolt ház értékét meg kellett volna fizetnie, s ezenkívül elhamarkodásáért és a közvélemény által előidézett preszio hatása miatt állásának elvesztésével lakolhatott volna, annál is inkább, mert a megöltnek híresztelt Józsa Mihály szerencsésen és egészségesen bosszas vándorútjából megérkezett.

Miután ezen úgyról annak idejében még a lapok is megemlékeztek, a tisztelt közönség tájékozása végett kérek a szerkesztőség ezen értesítésnek lapjába leendő felyelére. *)

A m.-vásárhelyi polgári dalegylet

dal-, zene- és tánczestélye a szász-régeni polgári zeneegylet szives közreműködése mellett.

(1874. július 26.-kán.)

Az iparos polgári dalegylet által jul. 26-ára hirdetett dal-, zene- és tánczestély megtartatván a választékos műsorozat szerint. Jelzett napon délután 1/2 3 órákor a szentgyörgyutezai leányiskolaháznál a szemlélő élénk mozgást láthatott, hová a polgári dalegylet tagjai sietve gyűltek össze, készülvén a szász-régeni polgári zenekar elfogadására. Megérkezvén, elnökei: Dabóczi Imre és Imreh Sándor, 1/4 órákor a dalegylet testületileg, nemzeti zászlóval vonult ki a Szentgyörgyuteza végére a cserépcsűrőhöz, hol pár percnyi várakozás után a távolban csillogó rézhangszerek már láthatók voltak; a szász-régeni polgári zeneegylet a m.-szentgyörgyi korcsma irányában szekereikről leszállván, sorakozva közeledett felénk magyar nemzeti zászlóval s előttünk 30 lépésnyire megállt. Az iparos polgári dalegylet „Hazám“ című honfi dallal

fogadta szívesen várt vendégeit, mely összhangzatos ének után Imreh Sándor alelnök üdvözlé meleg szavakban a szomszédváros polgári zenekarát; megköszönve, hogy a polgári dalárda felszólítására elég szívesek voltak eljönni, hogy a két, hangszer- és ének-zenét mivelő polgári egylet együtt működve, élvezetes estélyt szerezzen városunk polgárainak; följajánlván hasonló szíveséggeli közreműködését a polgári dalárdának a sz.-régeni zeneegylet részére; éltetvén a zenekar minden egyes tagját. Erre a zenekar tambourja örömet nyilvánítá, hogy anyavárosukból először lépnek ki s elsőben is magyar testvér egylettel működnek, éltetve a p. dalárda tagjait. Ezzel barátságosan kezét szorítva a két egylet tagjai; mire aztán elől a zenekar s ezt követve a dalárda, sorban vonultak be a városba. A Makariás-ház irányában megszólalt a zene, s így zeneszó mellett érkezett a menet a városháza elé. A tanácsház előtt a jól rendezett zenekar két darabot játszott, mire városunk polgármestere lejövén, megköszöné a sz.-régeni zenekarnak szives közreműködését, biztosítva őket a barátságos és szíves fogadtatásról; barátságos kezét fogva a karnagygyal, harsogó éljen zúgott a körül álló népség ajkain a zenekar tagjaira. Megköszöné a derék polgármester a polgári dalárdának leleményes eljárását, hogy ily mulatságos estélyek rendezésével élénkíti fel városunkat; mire indulót harsogott a zene s a két egylet tagjai nagy néptömeg kíséretében a Rákosi-féle sörházkert felé vette útját, hol az ünnepély 1/2 7 órákor vette kezdetét a nagy számmal egybegyűlt közönség teljes megelégedésére, mely éljen- és sürű tapsaival nyilvánítá tetszését és elismerését a működő zene- és daltestület iránt. A műsorozatban kitett darabok eljátszása után következett a táncz. Nem kevesen nyilváníták azon kételyüket, hogy vajjon rézhangszerek mellett lehet-e jól tánczolni? A derék sz.-régeni zenekar tagjai kimutatták e tekintetben ügyességüket, úgy annyira, hogy a tánczoknak éjfél után 4 órákor lett vége.

Ez alkalommal sem mulaszthatjuk el hálás köszönetünk nyilvánítását a városi nagy érdemű közönség irányában azon szíves pártfogásért, melyben egyletünket ez alkalommal is részesíteni szíveskedett. Ez estélyen a vendégek számát bátran lehet 800-ra tenni; a kert zsúfolásig volt megtelve; ülőhelyre sokan még nem is gondolhattak.

Végül: fogadják hálás köszönetét dalárdánkuk azok, kik elég szívesek voltak felül is adakozni; ilyenek: t. Szöllősi Sámuel úr 3 frt 50 krt. Egy magát megnevezni nem akaró: 10 frtot. T. Medgyesfalvi László úr 40 krt. Minden költséget leszámitva a pénztár gyarapodott e dal- és tánczestély alkalmával, mint tiszta jövedelemmel: 96 forint 76 krral.

KÜLFÖLD.

A brüsseli nemzetközi congressus a tegnap igen csendesen nyílt meg. Elnökké, miután Belgium az elnökséget nem fogadta el, Fomini, orosz meghatalmazott, tiktárrá: Borchgrave, a belgiai külügyminiszterium kabinetfőnöke, választattak.

Ausztria-Magyarország képviselői: Chotek gróf Schönfeld tábornok.

Ámbár az értekezlet csak a continentális háboru viszonyaival fog foglalkozni, az amerikai unio kormányja is meghívott: megbízottja azonban e hét elején még nem volt bejelentve.

Az „Augs. Allg. Ztg“ Ausztria-Magyarországnak a brüsseli congressusban elfoglalt álláspontjára nézve ezeket írja: Tekintve Ausztria és Németország uralkodóinak szívélyes viszonyát, a congressus eszméje magas létesítője iránt; nem lehet kétség a felett, hogy e két állam képviselői a feladat megoldása iránti legjobb indulattal fognak megjelenni a congressuson. Mindazonáltal a felett mégis kétség uralkodik, ha vajjon e két hatalom képviselői indítatva fogják-e magukat érezni arra nézve, hogy a congressusi programot teljes egészében elfogadják és hozzájáruljanak oly határozatokhoz, melyek tulajdonképen csak azon hadviselőfélnek nyujtanának előnyöket, mely legyen a kihívó, vagy kihívott, különben is azon kedvező helyzetben van, hogy támadólag lépjen fel s a háborut az ellenfél országára vigye át.

Irja még e lap, hogy Anglia és Franciaország küldöttei csak igen tartózkodó állást fognak elfoglalni. De, ha csak egy része megy is keresztül Goresakoff programjának, általános emberi és cultural szemponthól nagy vívmány az adott körülmények között s az emberiséget hálára kötelezi.

A francia nemzetgyűlés valószínűleg el fog napoltatni, de f. év nov. 30-án újból össze fog ülni.

Spanyolországban a harc olyan jelleget ölt, minő civilizált államokban ma már nem szokott előfordulni. A kormány kezd a legnagyobb kegyetleneéggel rabolni, gyilkolni és gyujtogatni. Több falu fölperzseltetett, számos carlista legyilkoltatott. Castelfollitnál csata is vívatott, melyben Barcellona és Girona tartományok csapatai szétverettek.

Hirrovat.

— A királyné július 28-án indult el Ischlből s Salzburgba reggel fél 9 órákor érkezett. A királyné egyszerű fekete utazó ruhába volt s fején magyar kalapot viselt. Salzburgban Lajos Viktor főherceg által fogadtatott, kivel együtt reggeliztek. Az utazásnak további programja következő: július 29-én Strassburgban lesz, onnan Párist érintve Havre felé megy, hová július 30-án érkezik. Itt másfél napot tölt, hogy kipihenje magát s aztán augusztus 1-én érkezik Wight szigetére. A királyné egyelőre szeptember végéig akar a szigeten maradni, mindazonáltal további ottmaradása attól függ, hogy az ottani levegő és a tengeri fűdő minő hatással lesz Valéria hercegnő egészségére. A királyné hazafelé tértében mindenestre meg fogja látogatni a német császárt és császárnét, de még eddig a hely és idő e találkozásra nincs meghatározva.

— Belügyminiszteriumi tanácsos méltóságos Balajthy ur, hivatalos körútjában városunkat is érinté, s pár napi itt időzése alatt Zarándi K. Vilmos vendégszerető házának vendége volt.

— A gyorsírászat pártolóihoz! a csak nem rég megalakult: „Gyorsíró-gyakorló kör“ tagjai s mindazok, kik oda továbbra belépni kívánnak, tisztelettel felkéretnek vasárnap, azaz: 1874. augusztus hó 2-án délután 3 órákor a városház nagy termében tartandó közgyűlésen részt venni — a közgyűlés tárgyai: a) alapszabályok iránti intézkedés; b) elnök és tiktárválasztás; c) levelezési tanfolyamrai új beiratások; d) új tagok bejelentése, egy már bejegyzett tag által; e) indítványok tétele; f) állandó választmány megválasztása.

— A helyi első dalárda holnap vasárnapon, a Rákosi-féle sörházkertben dalestélyt rendez, Voczelka előnyösön ismert karmester művezetése mellett. Felhívjuk ez élvezetes estélyre, mely tánczmulatsággal egybekötve lesz, a közönség figyelmét.

— A fiatal műkedvelők ma szombatra „Dózsa György“ című trágóediát tűzték előadásra ki. Vajjon nem várták-e igen nagy fába fejszéküket? Meglátjuk, azonban előre nem akarva itélni, s maga a törekvés is szép lévén, s minthogy — miut halljuk a helyjár is alább szállított, szívesen ajánljuk közönségünk jóakaró figyelmébe ez előadást.

— Petőfi Sándor koszorus költőnk, a nemzet dalnoka a segesvári harczmezőn elesének tegnap július 31-én volt 25 ik évfordulója. És a nemzet dalnoka sirjának még fejfája sincs. Nemzet, hát kihalt-e belőled a kegyelet érzetének utolsó csöppje is??...

— A maros-vásárhelyi iparos polgári dalárda által jul. 31-re tervezett Petőfi-émlékünnepély holnap, aug. 2-án fog megtartatni d. u. 3 órákor az elbai szinkörben a maros-vásárhelyi dalárda, Borosnyai Pál polgármester és Tavaszi József urak szives közreműködése mellett, a következő műsorozattal: 1. Szózat. Vörösmarti M.-tól, énekli: a m.-vásárhelyi dalárda. 2. Megnyitó beszéd, Borosnyai Pál, polgármester ur által. 3. Üdvözlét Magyarországhoz, Petőfítől, énekli: a polg. dalárda. 4. Emlékbeszéd. 5. Honfidal, énekli: a polg. dalárda. 6. Miért zajongsz szegény kabal, énekli: a polg. dalárda. 7. Egy gondolat bánt engem, Petőfítől, szavalja: Tavaszi József ur. 8. Hymnusz Kölcseitől, énekli: a polg. dalárda. 9. Zárbeszéd Borosnyai Pál, polgármester ur által.

— A szentmiklós-utezai egyik kut, mely már rég óta eped utánna, figyelemben részesült. Nem akarják, hogy továbbra is száraz kut legyen, sőt jobba (külsőleg legalább) akarják tenni, mint a minő volt. Befedett ke-rekes kuttá kívánják átalakítani, s szépen felöltöztetni, de a nélkül, hogy belől kitisztíttatnák, s az elkorhadt fákat ujjakkal kicserélnék, pedig egyik se kerülne sokba, sőt a város mindkettőt a munkát és fát ingyen kapná; jó volna még idejében helyre pótolni a mulasztást; aztán azt a kereket is ugy csinálták, hogy öles ember se érje fel; vagy tán mindezt csak az utezai disztítésért, nem a kut használhatóvá tételéért tették? Na ugye már más.

— Tűzkrónika. Szomoru kötelességet kell teljesítenünk, midőn az erdélyi részekben oly rohamos egymásután oly sok tűzyeszt kell regisztrálnunk. — Sz.-Sám-

*) Erre kérjük azon tisztelt lapársainkat is, kik e hirt kezdetben közlé tették.

Szerk.

DOBAI ALBERT.

(44)

(1-1)